

Starvssetanir hjá tí almenna

Ja, so fingur vit enn einarferð kvalifikátiónirnar hjá tveimum fólki enda-vendar í blóðinum. Hesi fólki hava ikki gjørt annað enn at søkja eitt leiðarastarv hjá tí almenna, starvið sum stjórn á fiskivinnuskulánum.

Seint í heyst var ein tíðindastubbi í útvarpinum um at landsskúlaráðið hevði innstilla ein persón sum nr. 1 til hetta starv. Í januar verður starvið sett, og tann, sum av landsskúlaráðnum varð innstillaður sum nr. 2, fær starvið.

Eg kenni báðar teir innstillaðu og meti at báðir eru væl fakliga kvalifiseraðir til nevnda starv. Tí skal henda starvssetan ikki viðgerast so nógv her. Tó skal nevast at ein skúlastjóri hevur ta pædagogisku ábyrgdina og er tað tí eitt krav, at hann hevur pædagogikumen. Setti stjórnin á Fiskivinnuskulánum hevur nevndu útbygving.

Tað sum stoytir meg í hesum sambandi, er tann viðgerð, ið verður givin teimum, sum ditta sær at søkja leiðarastarv hjá tí almenna. Nevniliga at kunngerða eina innstilling aðrenn starvið er endaliga sett og at kunngerða starvssetanir aðrenn umsóknirnar eru tikið av starvinum, ja mangan hoyra fólk í tíðindastubbunum í útvarpinum ella lesa í einum blaði at tey eru sett í starv, sum tey hava søkt fyrri langari tíð síðani. Tað hendir eisini at tað almenna kunngerð olli, sum hav søkt eitt starv við tí úrsliti at tjak tekur seg upp um starvssetanina. Dømi um hetta er sjónvarpstjórn, rektarin á stu-

dentaskulánum og handilsskúlastjórn.

Úrslitið siggja vit móguliga nú. Fólk aftrað seg við at søkja almenn leiðarastarv, og seta seg sjálvan og familju sína út í tað stoðu at verða endavend í fjølmiðlunum, tí tú fekk eitt starv, ella tað sum verri er, tí tú ikki fekk eitt starv tú søkti.

Løgið er tað í hesum sambandi, at einans tvær umsóknir eru til eitt so áhugavert starv, sum tað ma verða at fáa høvi at byggja ein nýggjan skúla upp frá byrjan av, og so serliga ein skúla, sum skal útbygva fólk til høvuðsvinnu okkara.

Søkir tú leiðarastarv í privatari vinnu, fært tú svar persónliga um tú ert settur í starv ella ikki. Tað verður ikki lýst í útvarpi og blóðum, at tú hevur fingið starvið, fyrr enn tú hevur jatta at taka við starvinum. Tey, sum ikki fingur starvið fáa høvi at vera anonym, tað verður also ikki almennakunngjørt hvør ikki fekk starvið uttan so at ein sjálvur ger tað.

Hesar reglur eru ikki ætlaðar sum ein kritikkur av fjølmiðlunum. Nei, tíðindafólkinu gera bert sitt arbeiði. Tey, sum skulu lastast í hesum føri, eru tey, sum lata tíðindini fara út, aðrenn starvið er endaliga sett og aðrenn tann sum fekk starvið hevur tikið við starvinum.

Til avvarðandi myndugleikar! Gott í tykkum fái skil á hesum viðurskiptum, so tað ikki endar við, at tað verður ógjørligt at fáa kvalifiserað fólk í almenn leiðarastarv.

Ein, sum ikki søkti

Fiskastovnar og meskavídd

*Nú menn hava roynt trolíð við teimum stóru meskunum, (155 mm), siggja teir, at fiskariði minkaði, ja teir halda við einum fjórðingi ella helvt, og so halda teir meskarnar vera ov stórar, kann vera.

Eg haldi, at royndin er sera álvarsleg. Ikki bara tað, at trolararnir fáa minni, tí tað var akstans ætlanin, men eisini tí, at nú gongur sjón fyrri søgn: fiskurin, sum trolararnir hava fingið, er alt ov smáur. Fyri at nýta orðini hjá trolaramonnum og reidarunum, so er tað imillum ein fjórðing og helvt, sum er smáfiskur. Ætlanin við at veksa um

meskarnar var just, at smáfiskurin skuldi fara ígjøgnum meskarnar og soleiðis varðveittast.

Um tað er rættast at veksa um meskarnar, fyrri at varðveita smáfiskin, havi eg altíð víst í, tí um smáfiskurin fer ígjøgnum trolíð, ja, upp í fleiri ferðir um samdgríð, so blívur hann roðsluleysur og doyrt.

Rættast man vera at fríða smáfiskaleiðirnar og lata smáfiskin fáa fríð at veksa, tí hann blívur ikki verðandi á teimum leiðunum; tað ið hann er vaksinn fer hann á aðrar leiðir og færst har.

Jakup A. Joensen

Nú verður størsti denturin lagdur á fyrirbygging frá barni av

Tenninar skulu halda alt lívið

Sjúkrakassarnir og tannlæknarnir eru samdir um at gera nýggjan sáttmála. Nú verður størri dentur lagdur á fyrirbyggingandi tannrøkt enn á umvælingina

Um ein mánað ella so verður ikki neyðugt longur at gjalda tannlækna-num fulla upphædd fyrri tannlæknaviðgerðina, og síðan at fara í sjúkrakassan eftir endurgjaldinum. Tá fara sjúkrakassarnir og tannlæknarnir aftur at avrokna sínamilum, sum teir gjørd til fyrri næstan fimm ár síðani.

Sáttmálin millum tannlæknarnar og sjúkrakassarnar gekk út 1. april 1984, men sáttmáloysið verður ikki fimm ár. Samráðingarnenevndirnar hjá tannlæknum og sjúkrakassunum eru nú samdar um nýggjan sáttmála, ið tað skal góðkennast av báðum felegum fyrst.

Hetta hava verið langar og strævnar samráðingar. Eitt skifti skrivaðu partarnir bara saman, men so kom ferð aftur á samráðingarnar, og í seinastuni hava tey fundast stutt. Og báðir partar bera hvørjum øðrum gott og at hava vist góðan vilja at fá sáttmálaviðurskiptini í lag aftur.

Heilt óðrvisi

Nýggi sáttmálin er heilt óðrvisi enn tann gamli. Nú verður størsti dentur in lagdur á fyrirbygging av tannsjúku og tannfelli.

Kanningin hevur ikki bara til endamáls, sum í gamla sáttmálanum, at finna hol í tannum og gera tey aftur. Nú sigur sáttmálin, at tannlæknarnir skulu kanna tenn, muskulatur og bit meira gjølla, so tað kann fyrirbyggja, at tenninar fara. Hetta hava nógvi av teimum yngri tannlæknum gjørt leingi, sigur Regin Eikholm, leiðari fyrri samráðingarnenevndini hjá tannlæknum. Hin sáttmálin segði onki um slíka fyrirbygging. Regin Eikholm sigur, at danski tannlækna-sáttmálin hevur verið nyttur sum fyrirmynd, nú tey hava gjørt nýggjan sáttmála. Bæði tannlæknarnir og sjúkrakassarnir vóru samdir um at fáa sáttmálan broyttan soleiðis.

Í nýggja sáttmálanum verður eisini dentur lagdur á at fyrirbyggja bruna í tannkjøti og tannrotum, sum ofta er orsök til, at fólk mugu taka tenn. Tannreinsing fevnir eisini um tenninar undir tannkjøtinum; hetta er eisini nytt.

Nú kanningarnar verða størri, og tannreinsingarnar meira umfatandi, hækka prisirnir fyrri hetta nakað. Men samanum tikið hækka rokningarnar

ikki, tí meira stuðul verður latin frá sjúkrakassunum til summar av hesum viðgerðum. Av sínum eitingum avgjördu sjúkrakassarnir í fjór at veita stuðul til doyving og röntgen. Stuðulin til doyving fellur burtur aftur nú, men sjúkrakassarnir fara at lata röntgen. Og tað hevur nógvi at siga, tí röntgenmyndirnar hava nógvi at siga í tí fyrirbyggingandi arbeiðinum, sigur Regin Eikholm.

Tenn fyrri lívið

Í tí gamla sáttmálanum var stuðulin mest til tann-tøku. Tann stuðulin min-kar nakað, tí, tí tíðin er farin frá, at tað skal loysa seg best at taka tenninar. Folk skulu jú helst hava tenninar, so leingi, tey liva, sigur Regin Eikholm.

Tað er ymiskt frá kommunu til kommunu, hvørjar aldursbólkar skulatanlæknaskipanin fevnir um. Summastaðni heilt upp til nigginda flokk, og onkra staðni niður í trý ára aldur. Nýggi sáttmálin er eisini fyrri tey børn, sum ikki eru undir skulatanlæknaskipan. Eftir nýggja sáttmálanum fáa tannlæknarnir eisini samsýning fyrri at vegleiða. Tað segði

gamli sáttmálin einki um.

Bæði Regin Eikholm og Torbjørn Mikkelsen, formaður í Meginfelag Sjúkrakassa Føroya, eru væl nøgdir við úrslitið, sjálvt um báðir partar hava slakað í summum førum. Eitt stórt framstig tann rætta vegin, siga teir.

Alt á føroyskum

Av tí at tannlæknarnir eru limir í donskum fak-felag hevur sáttmáli teirra við sjúkrakassarnar altíð verið á donskum. Nú skal hann umsetast til føroyskt. Og miðað verður ímóti, at allar rokningar eisini skulu vera á føroyskum fyrri árslok.

Tannlæknarnir og sjúkrakassarnir eru eisini samdir um at seta eitt samstarvsráð, við trimum umboðum frá hvørjum parti. Hetta ráð skal hava fund regluliga og taka sær av øllum spurningum viðvíkjandi sáttmálanum.

Sáttmálin millum tannlæknar og sjúkrakassar verður galdandi fyrri tvey ár.

randi